

טבלת עזר למנהלים לקראת פתיחת שנת הלימודים

בטיחות, ביטחון ואבטחה, טיולים, היערכות לחירום, הזהירות בדרכים והבריאות

מה מטרת המסמך?

1. מסמך זה בא לסייע לכם המנהלים לרשויות ולבעלויות כדי לעקוב אחר הפעולות החשובות בתחומי הביטחון, הבטיחות, היערכות לחירום, טיולים, בריאות ובטיחות בדרכים לקראת פתיחת שנת הלימודים.
2. המסמך בנוי כרשימת בדיקה נוחה לפי נושאים ומאפשר למנהל לעבור על עיקרי הנושאים באופן שיטתי הדורשים התייחסות בהכנות ובהיערכות.
3. בטבלה מובאת רשימה של פעולות שיש לבצע בבתי הספר לקראת פתיחת שנת הלימודים, במטרה להיערך בדרך נכונה ומקצועית לשמירה על ביטחונם ועל שלומם של התלמידים.
4. טבלה זו אינה באה להחליף את חוזרי המנכ"ל בתחום הביטחון, ניהול שגרת הבטיחות, הטיולים, הבריאות והזהירות בדרכים. יש לוודא את הימצאותם של חוזרים אלה בבית הספר במקום נגיש וידוע. מטרת הטבלה להציע סדר פעולות וריכוז של נושאים המפורטים במספר חוזרים.
5. בהמשך לטבלה מצויה רשימת עזר לבדיקת בטיחות של מבנה בית הספר והחצר. רשימה זו מיועדת לרכז הביטחון והבטיחות הבית-ספרי.

ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
א. ניהול הבטיחות בבית הספר		
		<ul style="list-style-type: none">• ועדת בטיחות בית-ספרית מונתה ועדת בטיחות בית-ספרית שחברים בה גם נציגי הורים ותלמידים ונציגי הרשות. תפקידיה: לשפר את הבטיחות הפיזית וליצור אקלים בטוח בבית הספר והתנהגות תומכת בטיחות וכן לבדוק אירועי בטיחות, לנתחם ולהפיק מהם לקחים לעתיד.
		<p>1. מורים תורנים</p> <ul style="list-style-type: none">• נקבעו המקומות שיש להציב בהם מורים תורנים.• כל מורי ביה"ס תודרכו בנוהל "מורים תורנים", הכולל היכרות עם הוראות חוזר המנכ"ל בנושא בטיחות – מתן דגשים לסיכונים בחצר בית הספר, בשירותים ובכיתות במהלך ההפסקות – והוגדרו במדויק השעות והימים לתורנות.• ניתנו הדגשים על אופן התגובה והפעולה של מורה תורן במקרים של התנהגות מסוכנת.• נקבעו נוהלי דיווח פנים-בית-ספריים על אירועים חריגים.• הוכנה תכנית חברתית להפסקה.

ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
		<p>2. בקיאות המורים המקצועיים לחינוך גופני ולמדעים בהנחיות הבטיחות</p> <ul style="list-style-type: none"> המורים המקצועיים לחינוך גופני ולמדעים למדו להכיר את ההנחיות הבטיחות לפעילות שלהם. ניתנו הנחיות למורים למדעים להיערכות מתאימה גם כשאינן מעבדה בבית ספר והניסויים מתקיימים בכיתות הלימוד. ניתנו הנחיות להתנהגות במעבדה בשגרה ובניסויים. נבדקו החומרים המסוכנים למהלך הניסויים, ופונו החומרים המיותרים שאינם בשימוש.
		<ul style="list-style-type: none"> דיווח "דוח תאונה" לתלמיד שנפגע בבית הספר נקבעו נוהלי דיווח לאירוע בטיחות וחודדו ההנחיות למילוי בטופס "דוח תאונה" באמצעות המערכת הממוחשבת - מנבסני"ט. נקבעו הליכי הפקת לקחים ולימוד מאירועי בטיחות בתוך בית הספר. 3. נוהלי דיווח על אירועים חריגים ועל אירועי "כמעט נפגע" בבית הספר נקבעו נוהלי הדיווח על אירועי בטיחות או על אירועים של "כמעט נפגע". נקבעו ההליכים לטיפול באירועים, להפקת לקחים מהם ולמעקב. המורים והתלמידים תודרכו לגבי ההנחיות.

ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
ב. בטיחות סביבתית		
		<p>1. מבדק בטיחות של הרשות/הבעלות ואישורי בטיחות</p> <ul style="list-style-type: none"> בוצע מבדק בטיחות על ידי הרשות/הבעלות וטופלו המפגעים בקדימות ראשונה. מערכת החשמל ואבזרי החשמל נבדקו על ידי חשמלאי מוסמך והליקויים טופלו. ציוד הבטיחות באש נבדק על ידי יועץ הבטיחות וטופלו הליקויים. קיימים אישורי בטיחות מקצועיים בתחומים השונים (מבנה, תקרות תלויות, מעבדות, מתקני משחק, ספורט וכושר, חשמל, כיבוי, קרינה, עצים, עמודי תאורה, יחידות מזגן וסככות הצללה)
		<p>2. מתקני הספורט: מתקני הספורט באולם הספורט ובמגרשים שבחצר נבדקו על ידי הרשות המקומית או על ידי הבעלות על בית הספר והליקויים טופלו.</p>
		<p>3. מתקני משחק: מתקני המשחק נבדקו ע"י בודק מוסמך, תוקנו הליקויים ואושרו כתקינים.</p>
		<p>4. תיק עזרה ראשונה: קיימים תיקי עזרה ראשונה בבית הספר. נבדקה תכולתם ונמצאה תקינה בהתאם לדרישות המשרד. התיקים נמצאים במקום נגיש וידוע. כמות תיקי עזרה ראשונה: 1 תיק מע"ר על כל 300 ילדים.</p>
בבית הספר יהיה עותק של דוח הסיכום של המבדק.		
בבית הספר יימצאו עותקים של אישורי בטיחות רלוונטיים עפ"י רשימת מנחה לעריכת מבדק (האישורים קיימים בידי הרשות/בעלות)		
תיקים אלו מיועדים לשעת חירום. בבית הספר תהיה ערכה לעזרה ראשונה לפעילות שוטפת.		

ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
ג. ביטחון והיערכות לחירום		
		<p>1. רכז ביטחון, בטיחות ושעת חירום</p> <ul style="list-style-type: none"> מונה רכז ביטחון ובטיחות בית ספרי והמינוי אושר על ידי קב"ט מוסדות חינוך רשות. הוגדרו תפקידיו של הרכז. הרכז ביצע/יבצע הכשרה בסיסית בת 60 שעות במהלך השנה בתיאום עם קב"ט מוסדות חינוך ברשות המקומית.
		<p>2. תיק ביטחון מוסדי ממוחשב</p> <ul style="list-style-type: none"> הוכן על ידי רכז הביטחון והבטיחות תיק ביטחון מוסדי ממוחשב (מודול ביטחון) המשמש לשגרה ולחירום, ויש בו כלל הנתונים והתכניות המחייבות: תכנית אבטחה, תכנית חירום (כולל הגדרת מרחבים מוגנים), תיק שטח ותכנית עבודה שנתית. התיק אושר על ידי קב"ט מוסדות חינוך ברשות המקומית.
		<p>3. מרכיבי ביטחון: בדיקת מצאי תקינות מרכיבי ביטחון (גדר, שערים, ביתן שומר, מערכת כריזה, מרחב מוגן וכדומה)</p>
		<p>4. חינוך לחירום</p> <ul style="list-style-type: none"> תוכננו הדרכות "חינוך לחירום" לכל סגל בית הספר באמצעות זכיון של פיקוד העורף. תוכננה הדרכה לתלמידים בכיתות ב', ג', ה', ז', י"א על ידי המחנכים על פי מערכי שיעור שהתקבלו מפיקוד העורף. תוכננה הדרכה לתלמידי כיתות ה' על ידי המאלשחיים (מדריכי אוכלוסיה לשעת חירום) של פיקוד העורף.

ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
		<p>5. היערכות לביצוע תרגילים כמפורט מטה</p> <ul style="list-style-type: none"> עד 21 בספטמבר 2016 – כניסה למרחב המוגן (במסגרת תרגיל "עמידה איתנה"). עד 30 בספטמבר – 2016 – תרגיל רעידת אדמה בבית הספר.

ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
		<ul style="list-style-type: none"> 14 בפברואר 2017 – תרגיל התגוננות ארצי במתווה של ירי טילים. במהלך חודש יוני 2017 השתתפות בתרגיל החירום הלאומי (תאריך יקבע ויימסר בהמשך)
		<p>6. סידורי האבטחה בבית הספר</p> <ul style="list-style-type: none"> סידורי האבטחה בבית הספר סוכמו עם קב"ט הרשות. בית הספר קבע נהלים פנימיים בכל הקשור לפתיחת שערים, לכניסה וליציאה, לסריקות בוקר וכדומה. כל אלו נעשו בתיאום עם קב"ט מוסדות החינוך הרשותי.
		<p>7. תכנית הטיולים והפעילויות החוץ-בית-ספריות</p> <ul style="list-style-type: none"> אושרה תכנית הטיולים השנתית והפעילות החוץ-בית-ספרית על ידי המנהל והמפקח על בית הספר ועל ידי ועדת הטיולים המחוזית. מונה רכז טיולים בית-ספרי ונקבע אחראי לכל פעילות הטיולים, והוא עבר הכשרה מתאימה. התקיימה השתלמות לצוות המורים לגבי ההכנות המחייבות לקראת טיולים ופעילויות חוץ הכוללת את הנושאים האלה: תהליך ההכנה המחייב, הכרת ההוראות בחוזרים, הכנת האישורים המחייבים וכדומה. מדריכי טיולים שנשכרים מטעם בית הספר הם מדריכים שעברו הסמכה כמדריכי טיולים נושאי תעודת תו תקן בתוקף. אחראי טיול: כל המורים המתוכננים לשמש כאחראי טיול ביצעו השתלמות בנושא טיולים
ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
ד. בטיחות בדרכים		
		<p>1. תשתיות בטיחות בתנועה ובחנייה סביב בית הספר (מעטפת בטיחות)</p> <ul style="list-style-type: none"> תשתית הבטיחות בדרכים בסביבת בית הספר נבדקה על ידי נציג הרשות המקומית (מהנדס תחבורה, אחראי תשתיות בטיחות בדרכים). הבדיקה התבצעה בחניות, במסופי ההסעות, במעברי החצייה המובילים לבית ספר ובכל מקום נוסף הקשור בתנועה של כלי רכב והולכי רגל סביב בית הספר.
		<p>2. תכניות החינוך לבטיחות בדרכים</p> <p>קיימות תכניות ללימוד בטיחות בדרכים בהתאם לתכנית הלימודים המחייבת ותכניות להכשרת מורים בנושא.</p>
		<p>3. רכז בטיחות בדרכים</p> <p>מונה רכז בטיחות בדרכים.</p>
		<p>4. משמרות הזה"ב</p> <p>משמרות הזה"ב מופעלות כנדרש.</p>
		<p>5. הסעות</p> <p>מונה רכז הסעות (בבית ספר שיש בו מעל 300 תלמידים בהסעות מאורגנות). רכז ההסעות תודרך לגבי תפקידו וניתנו לתלמידים הוראות הבטיחות המחייבות במהלך ההסעות. מונו נאמני הסעות מקרב התלמידים, והם בקשר</p>

ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
		יומי עם רכז ההסעות הבית-ספרי.
ה. בריאות		
		1. הזנה בבית הספר אם מתקיימת הזנה מאורגנת בבית הספר, נבדק התהליך מול הרשות, הספק, ההורים וצוות בית הספר, והוא פועל בהתאם להנחיות המשרד.
		2. הצהרת בריאות בית הספר נערך לאיסוף טופסי הצהרת ההורים על בריאות ילדם, לתיוקם כנדרש בחוזר מנכ"ל ולעדכון המורים הרלוונטיים במידע.
		3. חדר האחות בבית הספר קיים חדר אחות למתן שירותי בריאות לתלמיד והוא מצויד כהלכה בהתאם להוראות בחוזר המנכ"ל.
		4. תכנית חינוך לבריאות פותחה התכנית השנתית הבית ספרית לחינוך לבריאות בהתאם להנחיות המשרד.
		5. שירותי עזרה ראשונה לתלמידים רוענן נוהל הפנייה למוקד לשירותי עזרה ראשונה בעת היפגעות תלמידים וקבלת שירותי עזרה ראשונה (טל' 1-700-55-0096).

רשימת עזר לבדיקת בטיחות לרכז הביטחון והבטיחות הבית ספרי

תחום	תחום הבדיקה	הנושא הנבדק	נבדק	המשך טיפול	
חצר בית הספר	ארגון החצר	החצר ומגרשי הספורט נקיים ופנויים ממפגעי בטיחות. ספסלים, מתקנים ופחי אשפה תקינים, שלמים ובטוחים.			
	גידור	הגדר שלמה ורצופה בגובה 2 מ'. הרווח בין מוטות הגדר אינו גדול מ-10 ס"מ (למניעת הילכדות ראש).			
	שער	מבנה השער אינו מאפשר טיפוס או זחילה מתחתיו.			
	שביל גישה ומגרשי הספורט	שבילי הגישה, המדרכות ומגרשי הספורט ללא בליטות ומהמורות.			
	ברזיות	הברזיות מותקנות במקום מוצל ומרוחק ממעברים ומצירי תנועה. המתקן אינו מרוצף באבן חלקה כדי למנוע החלקה. מבנה הברזים אינו מאפשר מגע פה. הברזים נמצאים בתוך שקעוריות כדי למנוע שבירת שיניים.			
	מתקני חצר		המתקנים יציבים, תקינים ומחוזקים היטב.		
			אין ברגים או חלקים בולטים העלולים לפצוע. שלבי המתקן וחלקיו שלמים.		
			השטח שמתחת למתקנים, כולל סביב נקודות העמודים והעיגון בקרקע, מרופד בשכבת חול ובטון ואינו בולט מעל פני הקרקע.		
מבנה בית הספר	המסדרון	המסדרון פנוי ונקי מחפצים, למעבר מהיר ובטיחותי.			
	המדרגות	שטח המדרגות שלם ומחוספס למניעת החלקה.			
		אין סדקים ושקיעות במבנה וברצפה.			
	חלונות		כל החלונות מובטחים בפני אפשרות של נפילה חופשית דרכם.		
			גובה סף חלון 1.50 מ'. בכיתות שבהן גובה סף חלון הוא 1.20 מ' יש להוסיף שלבים נוספים להגבהת הסף בעוד 30 ס"מ. או הגבלת פתיחת החלון עד ל 10 ס"מ.		
	מעקות	המעקות חזקים, שלמים ויציבים.			
	זלתות	<p>על הדלתות מותקנים אביזרי הבטיחות האלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • עצר לתפיסת הדלת באופן קבוע בתום מהלך הפתיחה. • התקן להאטת מהלך פתיחתה וסגירתה של הדלת (גלגלון או בולם הידראולי). • אלמנט המכסה את המרווח בין הכנף למשקוף (בצד הצירים) ומונע הכנסת אצבעות. 			

תחום	תחום הבדיקה	הנושא הנבדק	נבדק	המשך טיפול
	חשמל	מכשירי החשמל, שקעים ומתגי תאורה שלמים.		
		אין אלתורי חשמל. חוטי החשמל מוצמדים לקיר ואינם מהווים מכשול.		
		ארונות החשמל סגורים, שלמים ומשולטים.		

בשאלות יש לפנות אל:

נושא	שם	בעל תפקיד	טלפון משרד
ניהול בטיחות	גב' אתי סאסי	מנהלת אגף יסודי	02-5603283
	גב' דסי בארי	מנהלת אגף על יסודי	02-5603259
הצטיידות והסעות	מר שמעון אבני	מנהל אגף א' הסעות והצטיידות	02 - 5603360
בטיחות סביבתית	מר רותם זהבי	מנהל אגף בטיחות ארצי	02-5603071
אבטחת המוסד	מר יוסי עמירה	מנהל אגף אבטחת מוסדות חינוך	02-5602536
ביטחון והיערכות לחירום	מר שאלתיאל רם	מנהל אגף חירום	02-5603324
בטיחות בדרכים	מר מקס אבירם	מנהל אגף לחינוך וזהירות בדרכים ואורח חיים בטוח	02-5602294
בריאות	גב' עירית ליבנה	המפקחת על תחום הבריאות	02-5603220
חינוך גופני	מר אברהם זוכמן	המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני	03 - 6896136